

Rovviltets Røst Norge

Deres ref

Vår ref

Dato

21/1500-5

23. juli 2021

Avgjørelse av klage over vedtak om kvote for betinget skadefelling av jerv i region 5 i 2021-2022

Klima- og miljødepartementet viser til klage 10. mai 2021 fra Rovviltets Røst over rovviltnemnda i region 5 sitt vedtak 3. mai 2021 om kvote for betinget skadefelling av jerv for 2021-2022.

Klima- og miljødepartementet opprettholder rovviltnemnda i region 5 sitt vedtak 3. mai 2021 om kvoter for betinget skadefelling av jerv. Departementet har lagt vekt på at bestanden av jerv i region 5 er over det vedtatte bestandsmålet, og at det regelmessig oppstår skadesituasjoner på sau og tamrein forårsaket av jerv. Departementet vurderer at kvoten som er satt ikke truer bestandens overlevelse eller er til hinder for å nå det nasjonale bestandsmålet for arten. Departementet har også lagt vekt på at konkret vurdering av skadepotensial og eventuelle andre tilfredsstillende løsninger enn felling skal gjøres av statsforvalteren i hver enkelt situasjon som måtte oppstå og før vedtak fattes. Klagen er dermed ikke tatt til følge.

Saksgang

Rovviltnemnda i region 5 vedtok 3. mai 2021 kvote for betinget skadefelling av jerv for 2021-2022. Vedtaket ble påklaget 10. mai 2021 av Rovviltets Røst. Rovviltnemnda behandlet klagen 11. juni 2021 og opprettholdt sitt tidligere vedtak. Miljødirektoratet ga sin faglige tilråding 25. juni 2021 og saken ble oversendt Klima- og miljødepartementet 28. juni 2021.

Klagers anførsler

Rovviltets Røst finner at:

"17 individer på skade-/lisensfelling overskrider uttaksgrensen for bærekraftig uttak – Rovviltforskriften § 1 - i forhold til hvor mange av regionens bestand, inklusive pågående og tidligere års ekstraordinære uttak – og bryter dermed prinsippet for bærekraftig forvaltningen av jerv i regionen som paragrafen forutsetter. Vedtaket fastslår at regionen har gjennomsnittlig 11,7 yngler, oppjustert til 12, de siste tre år. For siste år er det registrert 8 + 1 administrativt overført yngling fra region 3. På vedtaks tidspunktet er 4 hiuttak i regionen under utførelse i beiteprioritert område nord i regionen. Rovviltets Røst hevder at jakttrykket på arten jerv i rovviltregion 5 er for høyt og skaper usikkerhet om neste års bestandsmål vil oppnås."

Rovviltnemndas vurdering

Rovviltnemnda har i sitt vedtak redegjort for bestandssituasjonen for jerv, og for skadesituasjonen for husdyr og tamrein på beite. Nemnda uttaler blant annet følgende:

"I. Om nemndenes myndighet Rovviltnemnda viser til den nasjonale målsettingen om fem årlige ynglinger av jerv i Hedmark. Siste offisielle statusrapport fra bestandsovervåking av jerv viser at gjennomsnittet for de tre siste årene er på 11,7 ynglinger. Rovviltnemndene anser med det at de har myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling av jerv, jf. §§ 4, 7, og 8 i rovviltforskriften.

II. Kvote for betinget skadefelling Skadefelling er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner som kan oppstå på husdyr, tamrein eller annen eiendom, og skal rette seg mot bestemte individer. Kvoten for betinget skadefelling settes på et nivå som gjør at den er tilstrekkelig for å håndtere akutte skadefellingssituasjoner. Ut fra den foreliggende dokumentasjon om bestandssituasjonen for jerv, basert på siste rapporter om yngleregistreringer av jerv, og basert på erfaringer rundt skadesituasjoner med jerv tidligere år, finner rovviltnemnda at det bør fastsettes en kvote for betinget skadefelling på 17 jerver for å forebygge betydelige skader på husdyr og tamrein. Et uttak gjennom betinget skadefelling på inntil 17 jerver vurderes ikke å være til skade for bestandens overlevelse. Det fastsettes en kvote på 17 jerver for betinget skadefelling i perioden 1. juni 2021 – 15. februar 2022. Rovviltnemndene har fattet vedtaket på bakgrunn av siste tilgjengelige vitenskapelige kunnskap om jervens bestandsstatus, jf. naturmangfoldloven § 8. Rovviltnemndene anser at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om virkninger på naturmiljøet i denne saken, og føre-var-prinsippet, jf. § 9, kommer derfor ikke til anvendelse. Nemndene anser at en kvote på 17 dyr ikke vil påføre bestanden en for stor samlet belastning, jf. § 10. Hensynet til differensiert forvaltning skal ligge til grunn for en tillatelse til skadefelling, jf. § 12. Nemndene anser at § 11 ikke er relevant i denne sammenheng.

III.

Dersom vedtatt skadefellingskvote er utnyttet skal nemnda uten opphold møtes for å vurdere utvidet kvote."

Miljødirektoratets faglige tilråding

Miljødirektoratet sier blant annet følgende i sin faglige tilråding:

"For perioden 1. juni til 15. februar har rovviltnemndene myndighet til å fastsette kvoter for betinget skadefelling jf. rovviltforskriften § 10. Hensikten med skadefelling er ikke å

regulere bestanden, men virkemidlet er aktuelt for å håndtere akutte skadesituasjoner eller situasjoner hvor det er et overhengende skadepotensial. Kvoten som fastsettes er dermed ikke å forstå som en kvote som skal/må fylles, men er fastsatt på bakgrunn av tidligere års erfaringer, skadesituasjoner og kunnskap om bestanden. Hensikten med kvoten er å gi Statsforvalterne rom til å håndtere eventuelle skadesituasjoner som dukker opp i løpet av beitesesongen. Uavhengig av gjenstående skadefellingskvote må statsforvalteren i hvert enkelt tilfelle vurdere en eventuell iverksetting av skadefellingstillatelse opp mot føringene i regional forvaltningsplan, og skjønnskriteriene i rovviltforskriftens § 9, og kunnskap en har om det aktuelle individet, herunder kunnskap om reproduktiv status.

Miljødirektoratets vurdering

Miljødirektoratet er kjent med at Rovviltnemnda for region 5 i møte 16. april valgte å utsette saken med fastsettelse av kvote for betinget skadefelling av jerv. Dette da det var flere pågående forsøk på ekstraordinære uttak av jerv i regi av Miljødirektoratet innenfor regionen. Det var fortsatt noen situasjoner som var uavklart når nemnda holdt møte og fatta vedtak 3. mai 2021. Eventuelle felling av jerv i tråd med direktoratets vedtak om ekstraordinære uttak ville også måtte blitt belastet den vedtatte betingede kvoten fra nemnda. Rovviltnemnda har med dette som bakteppe, satt en noe høyere betinget kvote for jerv enn det som har vært vanlig de siste sesongene. Fellingsforsøkene medførte ingen felling etter at nemnda fattet vedtak om kvote. Rovviltnemnda har ved vurdering av myndighet lagt til grunn de siste offisielle bestandsdataene som ble rapportert fra Rovdata 6. oktober 2020, da gjennomsnittlig antall ynglinger i regionen siste tre år er oppgitt å være 11,7 ynglinger. De foreløpige data over ynglinger av jerv i region 5 for inneværende sesong er også nevnt i saksframleggene både til vedtak og klagebehandlingen. Ifølge jervkalkulatoren hos Rovdata er det for sesongen 2021 til nå registrert (antatt eller dokumentert) 17 kull av jerv i region 5 inneværende sesong, hvorav to kull er tatt ut ved ekstraordinære uttak i regi av Miljødirektoratet i slutten av april 2021. Bestandsmålet for regionen er 5 ynglinger.

Rovviltnemnda har fulgt de faglige rådene som er gitt fra sekretariatet for nemnda hva angår kvotens størrelse. Miljødirektoratet viser til sekretariatets vurderinger og finner ikke at det er noen grunn til å gjøre endringer i nemndas vedtak, selv om det på nåværende tidspunkt anses lite sannsynlig at kvoten for betinget skadefelling av jerv i regionen vil bli fylt."

I sin konklusjon sier Miljødirektoratet:

"Miljødirektoratet vurderer at en eventuell felling av i alt 17 jerv på skadefelling i region 5, i perioden 1. juni 2021 til 15. februar 2022, ikke være til hinder for å kunne nå det regionale bestandsmålet for jerv i region 5 neste vår. Et slikt uttak av jerv i regionen vil heller ikke true bestandens overlevelse."

Klima- og miljødepartementets vurdering

Saken er behandlet etter naturmangfoldloven (nml.) §§ 18 og 77 og rovviltforskriften § 7, jf. § 8. Videre har departementet, i henhold til nml. § 7, lagt prinsippene i nml. §§ 8 til 10 og 12 til

grunn som retningslinjer. Prinsippet i nml. § 11 anses ikke som relevant i denne saken fordi det ikke er aktuelt å stille fordyrende vilkår.

Også forvaltningsmålet for arter i nml. § 5 er trukket inn i skjønnsvurderingen. På rovviltfeltet må forvaltningsmålet etter nml. § 5 ses i sammenheng med de vedtatte bestandsmålene som Stortinget har fastsatt for de fire store rovdyrartene, og skal forstås slik at det ikke er til hinder for en geografisk differensiert rovviltforvaltning, jf. Ot.prp. nr. 52 (2008-2009) s. 376. Nml. § 5 og prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning er konkretisert i rovviltforskriften §§ 3 og 4 og de regionale forvaltningsplanene for rovvilt. De nasjonale bestandsmålene er fordelt på de åtte forvaltningsregionene for rovvilt, jf. rovviltforskriften § 4. For region 5 er det fastsatt mål om 5 ynglinger av jerv.

Kunnskapsgrunnlaget er i hovedsak basert på eksisterende og tilgjengelig kunnskap, og departementet anser at kravet i nml. § 8 dermed er oppfylt. Det er departementets vurdering at det i denne saken foreligger tilstrekkelig kunnskap og at føre-var-prinsippet i nml. § 9 følgelig får mindre betydning.

Vurdering av vilkåret om at uttaket må avverge skade

Departementet skal ta stilling til om man skal tillate felling av rovvilt for å avverge skade på husdyr eller tamrein, jf. nml. § 18 første ledd bokstav b.

Naturmangfoldloven krever etter departementets vurdering at skadepotensialet er av et visst omfang og alvorlighetsgrad for at felling skal kunne tillates, jf. også Lovavdelingens uttalelse 15. desember 2016 der de skriver "...må det etter vår mening legges til grunn at loven oppstiller et visst minstekrav til skadens alvorlighetsgrad og omfang, før uttak kan skje". Bestemmelsen er utformet med sikte på å gjennomføre Bernkonvensjonen artikkel 9 nr. 1, jf. lovens forarbeider (Ot.prp. nr.52 (2008-2009)). Bestemmelsen må derfor tolkes på bakgrunn av konvensjonsbestemmelsens innhold. Også det generelle prinsippet om at norsk rett forutsettes å være i samsvar med Norges folkerettslige forpliktelser, tilsier en slik fortolkning. Artikkel 9 nr. 1 åpner for felling av vilt for å avverge "alvorlig skade" på bl.a. husdyr og tamrein, så fremt visse vilkår er tilfredsstillt. Ordet "alvorlig" innebærer krav til et visst omfang og en viss alvorlighetsgrad. Også konvensjonens verneformål trekker i retning av at det må være tale om fare for kvalifisert skade.

Departementet viser til at det regelmessig oppstår skade på sau og tamrein som følge av jerv i region 5. Departementet legger til grunn at det også i 2021-2022 kan oppstå skade av et visst omfang, og at vilkåret i nml. § 18 første ledd bokstav b er oppfylt.

Rovviltnemndas vedtak omhandler tildeling av kvote for betinget skadefelling av jerv. Skadefelling kan iverksettes ved akutte skadesituasjoner, og hvert enkelt tilfelle skal vurderes av statsforvalteren etter rovviltforskriften § 9. I tråd med rovviltforskriften § 9 skal statsforvalteren blant annet gjøre en nærmere vurdering av det enkelte områdets betydning som beitemark, skadenes omfang og utvikling, potensialet for fremtidige skader og muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak. Kvoten i rovviltnemndas vedtak er med

andre ord ikke en gitt størrelse for hvor mange rovdyr som vil bli felt, men et handlingsrom dersom det oppstår skadesituasjoner som blir underlagt nærmere konkrete vurderinger av statsforvalteren i hvert enkelt tilfelle.

Vurdering av vilkåret om at formålet ikke må kunne nås på en annen tilfredsstillende måte

Departementet skal også ta stilling til vilkåret om at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte, jf. nml. § 18 annet ledd. I vurderingen av vilkåret vil prinsippet om geografisk differensiert forvaltning, som blant annet er konkretisert i rovviltforskriften §§ 1 og 4 og rovviltnemndas forvaltningsplan, veie tungt. Av rovviltforliket i 2011 framgår det at soneinndelingen skal forvaltes tydelig. Dette innebærer at beitenæringen skal tilpasses rovvilt i de områder der rovvilt har prioritet, mens det i prioriterte beiteområder skal være lav terskel for å tillate uttak av rovdyr som gjør skade på beitedyr. Departementet mener det ut fra føringene i rovviltpolitikken ikke foreligger andre tilfredsstillende løsninger enn å vedta kvote for betinget skadefelling. Departementet anser dermed vilkåret om at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte som oppfylt.

Departementet vil i denne sammenheng også understreke at dette vilkåret skal vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle der statsforvalteren behandler konkrete søknader om skadefelling i forbindelse med de skadesituasjoner som måtte oppstå. Det innebærer at selv om rovviltnemnda har vedtatt kvote for skadefelling kan utfallet av konkrete søknader om skadefelling være at det foreligger andre tilfredsstillende løsninger enn felling i en konkret situasjon.

Departementet har også, i vurderingen av kvotene for betinget skadefelling og om det finnes andre tilfredsstillende løsninger, lagt vekt på hensynet til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser i saken, jf. nml. § 14.

Vurdering av vilkåret om at uttaket ikke må true bestandens overlevelse

Nml. § 18 andre ledd stiller i tillegg som vilkår at vedtak bare kan treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse.

Når det gjelder effekten av påvirkninger, jf. nml. § 10, foreligger det årlige rapporter om bestandsstatus og annen vitenskapelig kunnskap som gir betydelig kunnskap om den samlede belastningen artene utsettes for. Det forekommer enkelte påkjørsler og tilfeller av sykdom, samt at det er kjent at det skjer noe ulovlig jakt på store rovdyr i Norge, men hoveddelen av avgangen skjer gjennom kvotejakt, lisensfelling og skadefelling. Årlige bestandsregistreringer samt utstrakt bruk av DNA-analyser, samt at store deler av avgangen er regulert gjennom statlige myndigheters kvotefastsettelse for uttak, gjør at det foreligger god oversikt over den samlede belastningen.

Når det gjelder bestandsstatus for jerv i region 5, viser departementet til Miljødirektoratets faglige tilråding som viser at bestanden er over det vedtatte bestandsmålet.

Departementet mener etter dette at kvoten rovviltnemnda i region 5 har vedtatt for betinget skadefelling av jerv ikke vil true bestandenes overlevelse eller være til hinder for å nå de nasjonale bestandsmålene for artene.

Konklusjon

Klima- og miljødepartementet opprettholder rovviltnemnda i region 5 sitt vedtak 3. mai 2021 om kvoter for betinget skadefelling av jerv. Departementet har lagt vekt på at bestanden av jerv i region 5 er over det vedtatte bestandsmålet, og at det regelmessig oppstår skadesituasjoner på sau og tamrein forårsaket av jerv. Departementet vurderer at kvoten som er satt ikke truer bestandens overlevelse eller er til hinder for å nå det nasjonale bestandsmålet for arten. Departementet har også lagt vekt på at konkret vurdering av skadepotensial og eventuelle andre tilfredsstillende løsninger enn felling skal gjøres av statsforvalteren i hver enkelt situasjon som måtte oppstå og før vedtak fattes. Klagen er dermed ikke tatt til følge.

Med hilsen

Torbjørn Lange (e.f.)
avdelingsdirektør

Torkel Ramberg
spesialrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Miljødirektoratet
Rovviltnemnda i region 5
Statsforvalteren i Innlandet